

Sygn. akt III SK 17/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa T – M. P. S.A. w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej
z udziałem zainteresowanej G. P. Sp. z o.o.
o zawarcie umowy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od postanowienia Sądu
Apelacyjnego
z dnia 10 października 2013 r.,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powódki na rzecz pozwanego i zainteresowanej
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwoty po 180
(sto osiemdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 października 2013 r., Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. - sądu ochrony konkurencji i konsumentów z dnia 20 grudnia 2011 r. i umorzył postępowanie w sprawie z odwołania T- M. P. Spółki Akcyjnej w W. (powódki) przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej (Prezesowi UKE) z udziałem zainteresowanej G. P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o zawarcie umowy.

W odwołaniu powódka kwestionowała decyzję Prezesa UKE z dnia 19 grudnia 2008 r., w której ustalono zasady rozliczeń i współpracy za usługi dostępu użytkowników sieci powódki do usług sieci inteligentnej realizowanych za pośrednictwem zainteresowanej. Sąd pierwszej instancji uchylił zaskarżoną decyzję jako wydaną z naruszeniem art. 79 ust. 1 i art. 18 w związku z art. 15 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) z powodu nieprzeprowadzenia obligatoryjnego postępowania konsolidacyjnego. Od wyroku Sądu Okręgowego apelacje wnieśli Prezes UKE oraz zainteresowana. Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie, bo - w jego ocenie - zaistniały przeszkody w merytorycznym rozpoznaniu sprawy, skoro decyzja Prezesa UKE wygasła w całości z mocy prawa. Nastąpiło to wskutek zawarcia przez powódkę i zainteresowaną w dniu 9 września 2013 r. umowy ramowej o współpracy na podstawie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego, a wcześniej zawarcia między nimi porozumienia z dnia 12 listopada 2012 r. W ocenie Sądu drugiej instancji, treść porozumienia i umowy odpowiadają treści decyzji Prezesa UKE, a tym samym kwestionowana decyzja wygasła w całości w myśl art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego.

Od postanowienia Sądu Apelacyjnego powódka wniosła skargę kasacyjną, w której wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniła potrzebą rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego: "czy zawarcie przez zainteresowane strony umowy o dostępie telekomunikacyjnym powoduje na podstawie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego wyeliminowanie z obrotu prawnego decyzji od chwili jej wydania bez względu na treść umowy zawartej między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi, uniemożliwiając dokonanie merytorycznej oceny decyzji zastępującej umowę stron, czy też jedynie wygaśnięcie decyzji od chwili zawarcia umowy przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych, a tym samym postanowienie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego nie stanowi przeszkody do merytorycznej oceny prawidłowości wydanej decyzji administracyjnej?" Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenie obydwu apelacji od wyroku Sądu Okręgowego oraz o zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie Sądowi Apelacyjnemu sprawy do ponownego rozpoznania.

Odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli Prezes UKE oraz zainteresowana. Prezes UKE wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, względnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, a zainteresowana o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powódka uważa, że wniesiona przez nią skarga powinna zostać rozpoznana z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia postawionego przez nią problemu prawnego. Tego poglądu Sąd Najwyższy jednak nie podziela, co oznacza, że skarga nie kwalifikuje się do jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest szczególnym, nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, umożliwiającym realizację interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego wymagają od skarżącego przedstawienia we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania takiej argumentacji prawnej, która by wskazywała na rzeczywistą potrzebę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w interesie publicznym sformułowanego zagadnienia prawnego. Tymczasem uzasadnienie niniejszej skargi nie spełnia takich wymagań. Powódka nie przedstawiła wyводу prawnego uzasadniającego potrzebę rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego w sposób odmienny niż wyrażony w uzasadnieniu postanowienia objętego skargą. Skarżąca ograniczyła się do przytoczenia orzeczeń zapadłych w sprawach odwołań od decyzji Prezesa UKE (bądź innych organów regulacyjnych), w których sądy wyrokowały po upływie okresów wymienionych w tych decyzjach, w trakcie których na przedsiębiorcy spoczywały określone obowiązki. Powołane przez powódkę orzecznictwo w żaden sposób nie przystaje do sytuacji procesowej, jaka występuje w rozpoznawanej sprawie, w której problem dotyczy zastąpienia skutków decyzji Prezesa UKE

(wydanej w następstwie braku konsensusu między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi), zawarciem przez tych przedsiębiorców w toku procesu sądowego umowy, której postanowienia odpowiadają treści decyzji kwestionowanej przed sądem.

W dalszej kolejności należy mieć na względzie, że podstawę prawną rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego stanowiły przepisy art. 386 § 3 w związku z art. 355 § 1 k.p.c., które nie zostały przytoczone ani w uzasadnieniu wniosku o rozpoznanie skargi kasacyjnej, ani w podstawach kasacyjnych. Powódka oparła za to konstrukcję przedstawionego przez siebie zagadnienia prawnego na regulacji prawa materialnego (art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego), zgodnie z którą w przypadku zawarcia przez zainteresowane strony umowy o dostępie telekomunikacyjnym, decyzja o dostępie telekomunikacyjnym wygasa z mocy prawa w części objętej umową. Wymieniony przepis nie stanowi o tym, kiedy (w jakich przypadkach) postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa UKE staje się bezprzedmiotowe i nie jest przepisem prawa procesowego, który był podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego. Postulowany w skardze problem jest zatem nieadekwatny do podstawy prawnej rozstrzygnięcia kwestionowanego przez powódkę i z tej przyczyny jego sformułowanie nie może być wystarczającym argumentem przemawiającym za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy zauważa, że rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji jest zbieżne z poglądami wyartykułowanymi w skardze kasacyjnej. Problem skutków wygaśnięcia decyzji Prezesa UKE na podstawie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego można rozstrzygnąć na jeden z trzech sposobów: 1) przez przyznanie pierwszeństwa postanowieniom umowy zawartej przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych; 2) przez stwierdzenie, że decyzja Prezesa UKE wygasa ze skutkiem od dnia wejścia w życie tej umowy; 3) przez uznanie, że decyzja Prezesa UKE zostaje zastąpiona umową ze skutkiem od dnia związania przedsiębiorców telekomunikacyjnych postanowieniami umownymi o treści wskazanej w decyzji. Przepis art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego nie dotyczy bowiem wygaśnięcia decyzji "z chwilą" zawarcia umowy, lecz "w przypadku" zawarcia umowy. Z uzasadnienia podstaw kasacyjnych wynika, że rozwiązaniem preferowanym przez powódkę jest pierwszy z przedstawionych

wariantów. Według tej koncepcji, w zależności od uzgodnień poczynionych przez strony, to właśnie konkretne postanowienia umowy zawartej między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi po dacie wydania decyzji Prezesa UKE decydowałyby o tym, od jakiej chwili postanowienia umowne zastępują decyzję Prezesa UKE, co rzutuje na ewentualne wygaśnięcie decyzji. W zależności od treści takiej umowy mogłoby się okazać, że spór sądowy zainicjowany wniesieniem odwołania od decyzji Prezesa UKE w okresie poprzedzającym zawarcie umowy, stawałby się bezprzedmiotowy (gdyby z umowy wynikało, że zastępuje ona uprzednią decyzję organu ze skutkiem wstecznym tzn. od daty związania stron umowy treścią decyzji), bądź że istnieją przesłanki do jego dalszego prowadzenia (w odniesieniu do okresu pomiędzy związaniem stron umowy o dostępie telekomunikacyjnym postanowieniami decyzji Prezesa UKE a datą zawarcia przedmiotowej umowy zastępującej treść decyzji). Takie rozwiązanie przedstawionego zagadnienia prawnego byłoby najbliższe zasadzie umownego kształtowania stosunków gospodarczych między uczestnikami rynku telekomunikacyjnego, która stanowi jedną z podstawowych zasad (krajowego i unijnego) prawa telekomunikacyjnego. Skoro jednak decyzja Prezesa UKE wydana w okolicznościach takich, jak w analizowanym przypadku, zastępuje umowę między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi a wygasa dopiero w następstwie zawarcia przez tych przedsiębiorców stosownego porozumienia, to należy skłaniać się ku pogładowi, zgodnie z którym decyzja Prezesa UKE wygasa (w całości lub części) na podstawie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego z chwilą, kiedy można mówić o zawarciu (zmianie) przez zainteresowanych przedsiębiorców umowy o dostępie telekomunikacyjnym.

Do rozważenia pozostaje kwestia, czy wygaśnięcie decyzji Prezesa UKE na podstawie art. 28 ust. 5 Prawa telekomunikacyjnego czyni bezprzedmiotowym postępowanie odwoławcze od takiej decyzji. W skardze kasacyjnej powódka przyjmuje założenie, zgodnie z którym, skoro wzajemne relacje między przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi w okresie poprzedzającym zawarcie umowy zostały ukształtowane przez Prezesa UKE, to w dalszym ciągu zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia sporu w przedmiocie skutków prawnych, jakie decyzja Prezesa UKE wywołała w okresie do czasu jej wygaśnięcia w wyniku zawarcia stosownej umowy.

Powódka dąży zatem do tego, aby sąd rozstrzygnął o legalności i zasadności ukształtowania przez Prezesa UKE stosunku prawnego między nią a zainteresowaną, w okresie poprzedzającym zawarcie między tymi podmiotami umowy. Należy jednak mieć na względzie, że z treści zawartego w sprawie porozumienia (umowy), którego postanowienia zastępują decyzję Prezesa UKE, wynika jednoznacznie, że powódka i zainteresowana zrzekły się wobec siebie wszelkich roszczeń dotyczących okresu, w którym treść łączącego je stosunku prawnego była normowana decyzją Prezesa UKE. To z kolei uzasadnia przyjęcie założenia leżącego u podstaw zaskarżonego postanowienia, że strony uzgodniły, iż we wskazanym przedziale czasowym stosunek prawny między nimi był kształtowany decyzją Prezesa UKE. W rezultacie zasady rozliczeń uzgodnione między powódką a zainteresowaną obowiązują od daty zawarcia porozumienia (umowy), zaś do tego dnia obowiązywały zasady rozliczeń ustalone przez Prezesa UKE. Następstwem tego jest bezprzedmiotowość postępowania sądowego prowadzonego w zakresie rozpoznania odwołania powódki od decyzji Prezesa UKE. Odwołanie służy bowiem kwestionowaniu przed sądem zasad, według których Prezes UKE ustalił wzajemne prawa i obowiązki uczestników rynku telekomunikacyjnego, którzy w przewidzianym ustawowo terminie nie zawarli wymaganej umowy. Skoro zaś te zasady przestały być przez powódkę negowane (czego dowodem jest zawarcie przez nią w trakcie procesu umowy o treści pokrywającej się z treścią decyzji), to ich merytoryczna analiza przez sąd stała się zbędna.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego w oparciu o przepisy art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).